

Tots els colors de Russafa

Una manifestació de tipus racista convocada el passat 2 de març per grupuscles d'extrema dreta i desenes de detinguts entre els que s'hi oposaven han situat el barri de Russafa, a València, en l'actualitat. El veïnat, però, reclama atenció sobre les mancances estructurals d'una zona que pot ser espai de convivència o nucli de conflicte. Més enllà dels fets esporàdics, Russafa es reivindica.

Per què diuen que volen 'Russafa limpia' si sempre que vénen ens la deixen tota despentolada?"

Totes dues senyores avançaven cap al mercat, i, mentre l'una s'interrogava, l'altra encongia les espatlles i contemplava l'empastifada d'adhesius racistes, mig arrancats la majoria, que convertien els voltants de l'església de Sant Valeri en un escenari ben poc agradós.

L'escena tenia lloc pocs dies després de la marxa organitzada per la darrera de les plataformes que periòdicament creen els grupuscles de l'extrema dreta espanyola en els seus intents –també periòdics– d'assemblar-se als "germans grans" de l'estat francès. La marxa no va aplegar més d'un parell de centenars de nostàlgics del franquisme i caps rapats arribats des de diferents punts de l'estat, comandats per l'omnipresent José Luis Roberto, advocat de la plataforma ultradretana España 2000, representant públic d'ANELA (Asociación Nacional de Empresarios de Locales de Alterne) i propietari de Levantina de Seguridad.

Per segona vegada en els darrers temps l'extrema dreta espanyola triava com a escenari de les seves desfilades el barri de Russafa de la ciutat de València, un barri històric i encara carismàtic que rebia amb astorament la parafernàlia pròpia d'aquests actes. Giovanni Donini, portaveu de l'Associació de Veïns, descrivia, com a paradigma de la reacció del veïnat, la cara d'estupefacció d'un grup de persones que "mereixien foto": "La seua cara ho explicava tot: era pura sorpresa, ni tan sols d'indignació; només l'estranyesa de veure aquells individus, amb aquells crits i aquelles coses.

Perquè trobar-te al barri aquella processó de *skins*, *pandillers* i guàrdies de seguretat amb ciris a la mà i el 'hail Hitler'... En fi, era una processó de difunts, molt patètica."

Durant unes hores els carrers del barri i del seu voltant es van traspalsar. Amb la "processó" i amb el desplegament policíac que va anar seguint la "contraconcentració" convocada per col·lectius antifeixistes i que, després de la seva dissolució, va acabar amb 23 persones detingudes. Posteriorment, encara, com han denunciat diverses associacions d'immigrants, grups d'ultres van protagonitzar agressions contra diverses persones tant al barri de Russafa com al del Carme (on van destrossar un bar, armats amb pals i pedres). En aquest cas no hi ha hagut, a hores d'ara, cap detenció.

Per què Russafa? Per què, com ja van fer l'any 1997, els grups ultres escullen aquest barri i no un altre per a les seves exaltacions? En l'Associació de Veïns destaquen "certa consciència d'inseguretat" que s'hi viu i que aquests grups pretenen aprofitar. Giovanni Donini ho resumeix: "Pot haver-hi algunes posicions individuals irracionals, però majoritàriament, d'actes de xenofòbia, no se n'ha donat cap. Som la zona de València amb més concentració de població immigrada recent, i això, sense actuacions socials, podria acabar generant conflicte si es culpa els immigrants de la degradació de la vida al barri. Que augmenten els actes delictius? Això és la febre, en tot cas; però la malaltia és la falta d'inversions."

De fet, esborrona saber que, de quinze anys ençà, les inversions municipals hi han estat, més que minses, inexistents.

Russafa, punt d'atracció i trobada.
En el sentit de les agulles del rellotge, alguns dels protagonistes d'un collage amb vocació de conjunt: al mercat, nucli indiscutible de vitalitat per al barri, la mestressa d'una de les parades més veteranes; Ismael, que treballa de perruquer i estalvia amb un únic objectiu: poder fer un bon casament amb la Sallma, a Algèria; Giovanni Donini i Josepa Garcia, portaveu i presidenta de l'Associació de Veïns; i Raquel Barletta, enamorada del barri i del seu aire de poble des que hi va venir amb els pares, fa vint anys -ara ja no se'n vol moure-. El conflicte no és l'única possibilitat.

Aquí és on incideixen els nombrosos col·lectius i associacions d'aquest barri a l'hora de parlar de problemes i solucions de la zona. La denúncia per la deixadesa de l'Ajuntament és també una constant. "S'han oblidat de nosaltres -explica una veïna que no vol que se'n citi el nom- com si volgueren que, deixats de la mà de déu, ens en cansem i acabem per anar-nos-en i buidar les cases. El Parc Central és molt llépol."

Arribats en aquest punt, la història no és gens nova. La zona més degradada de Russafa coincideix, precisament, amb la part que limita amb l'actual estació de ferrocarril. El futur Parc Central ocuparia l'espai de les vies, després de la reu-

bicació de l'estació i del soterrament dels seus accessos. El "parc", és clar, preveu un important nombre d'habitatges de nova construcció, a més d'altres instal·lacions. I ara, mentre arriben els enderrocs, tothom "espera"; l'àrea s'abandona, s'inicia la degradació, ningú no hi lloga, desapareixen els comerços... "Els preus baixen i són accessibles per als immigrants. No hi ha secrets", relata Josepa Garcia, presidenta de l'Associació de Veïns. "I aquests immigrants -rebla Donini- no sols fan que l'espai no s'acabe de degradar: afavoreixen la vida al barri, obren perruqueries, carnisseries, teteries, botigues de fruites... Aquesta és la banda positiva, la que cal potenciar."

El veïnat, sobretot, no vol ser "escenari de cap debat fictici sobre 'racisme o antiracisme' i tot això. A la manifestació de l'altre dia no hi havia absolutament ningú del barri. Nosaltres el que volem són solucions per als problemes creats per la falta d'inversions: no tenim cap zona verda, no tenim escoles ni espais per a la gent gran. Aquestes són les qüestions que s'han de tractar, perquè són les que realment generen malestar".

Les possibilitats de Russafa, com expliquen des de l'Associació de Veïns són grans. "Ara, encara, està en les millors condicions per realitzar-hi una experiència d'integració de la immigració en l'àmbit urbà que pot ser exemple per

Un conjunt d'imatges que demostren la diversitat d'aquest històric barri valencià. D'esquerra a dreta i de dalt a baix, l'església de Sant Valeri; un edifici rehabilitat i un altre que esdevé exemple de degradació al carrer Xella; casal amb el nom d'un antic poeta que recorda les arrels islàmiques de la zona; i dos establiments comercials del barri.

a molts. Per què no ho fan? Estem convençuts que la qüestió és purament econòmica.”

Rafel Sena, nascut a Russafa i estudiós dels carrers i l'urbanisme de la ciutat de València, recorda que “les transformacions urbanes canvien els veïnats”, i se suma a les veus que reclamen un treball de recuperació del barri que en preservi una identitat que, malmenada i tot, el continua fent atractiu. I, si ben poc en resta, de l'antiga Russafa dels temps islàmics, el jardí al costat de València que enyoraren els poetes (“Un dels més formosos llocs de la terra”, escrivia Al-Saundi al segle XII), sí que n'hi ha la memòria llunyana (i el mateix orgull difús als ulls del veí que us ho expliqui o que us relati, acte seguit, que va ser “ací, ací mateix on estàs ara”, que acampà el rei Jaume I abans de fer la seva entrada

a una València finalment conquerida). Les alqueries han desaparegut, com ho ha fet, recentment, l'edifici de l'antic ajuntament (“No inverteixen, es deteriora, cau, l'enderroquen, i a construir”, resumeix Sena: “I no voldríem que la seqüència s'anara repetint”).

Hi ha, però, totes les construccions que ara caracteritzen el barri i que el fan atractiu: l'exemple de Russafa, construït a cavall dels segles XIX i XX, i fet a imitació del de la Gran Via (que, al seu torn, seguia l'exemple de Barcelona i París), però, com explica Sena, “amb més modestia, per a la població menestral”, té senzilles i belles mostres de construccions modernistes que, amb un pla coordinat de rehabilitació, tornarien al barri un valor que es resisteix a perdre. Ara per ara, tanmateix, com recorden els veïns, les rehabilitacions que

es fan són fruit de la iniciativa dels que hi viuen.

Abans de tot l'enrenou de la manifestació del passat dia 2 de març (davant de la qual, d'altra banda, diversos col·lectius ja han anunciat la preparació d'una demanda per racisme) n'hi havia hagut una altra, el 30 de gener, que, convocada per les associacions veïnals, reclamava “al Consistori i al Consell” els recursos econòmics que, des de fa tants anys, se'ls estan negant. Més de 2.000 persones en un barri per fi mobilitzats i amb voluntat de reivindicar-se, des de la pròpia identitat. Els colors de Russafa la van recórrer, aquell dia sí, amb ganes de futur. Els colors de Russafa resumits en una pancarta, en àrab i català, on tothom va poder llegir: “Veïnat magrebí per un barri amb dignitat.”

Núria Cadenas